

Uluslararası Coğrafya Birliği'nin Perspektifinden Coğrafya Eğitimi

Dr. Bahaddin ŞAHİN

Dr. Bahaddin ŞAHİN

ULUSLARARASI COĞRAFYA BİRLİĞİ'NİN PERSPEKTİFİNDEN COĞRAFYA EĞİTİMİ

ISBN 978-625-7228-39-8

DOI 10.14527/9786257228398

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Kıymetli Aileme

Dr. Bahaddin ŞAHİN

1981 yılında Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamlayan Şahin, 2002 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümünden lisans eğitimini tamamlayarak mezun oldu. 2003 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programını tamamlamasının ardından 2004 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Patnos Lisesi'ne coğrafya öğretmeni olarak atandı. 2008 yılında Ankara'ya atanan Şahin, 2012 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programını tamamladı. 2019 yılında ise yine aynı programda "Coğrafya Öğretiminde Kartogramların Kullanımı" başlıklı tezi ile doktora eğitimini tamamladı. Ankara Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi coğrafya öğretmeni olan Şahin, 2017 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Öğretim Programları Dairesinde görevlendirilmiş olup halen aynı kurumda görev yapmaktadır. Şahin, evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0002-5911-1827

ÖN SÖZ

Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL

Gerek dünyada ve gerekse ülkemizde Coğrafya eğitimi, içeriği ve niteliği açısından daima tartışılan bir süreç olmaktadır. Ancak bu tartışmalar dünyada ve ülkemizde farklı mecralarda ilerlemektedir. Küresel anlamda, dünyayı ve onu oluşturan tüm ortamları anlamaya, çözümlenmeye ve bu sayede sürdürülebilir bir yaşamın tesis edilmesine yönelik Coğrafya eğitimi eğilimlerine karşın, ülkemizde Coğrafya eğitiminin hala varolma savaşı vermeye devam ediyor olması önemli bir farklılık ve çelişki yaratmaktadır.

Gelişmenin ve kalkınmanın önemli anahtarlarından bir de şüphesiz eğitimdir. Her disiplin kendi içinde öneme sahip olmasına karşın doğru, güncel ve analitik temele dayalı Coğrafya eğitimi her bireyin ihtiyacı olan eğitimlerin başında gelmektedir. Çünkü nitelikli bir Coğrafya eğitimi ile sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelde aynı mantığa sahiptir.

İşte bu gibi nedenlerle Uluslararası Coğrafya Birliği ve onun bir çalışma komisyonu olan Coğrafya Eğitimi Komisyonu, uzun yıllardan beri bu konuları yoğun bir şekilde değerlendirmekte, zaman zaman yayınladığı deklarasyonlarla da bu süreçteki yaklaşımları güncelleyerek Coğrafya eğitiminin günümüz dünya koşullarına uygun hale getirilmesi için temel belgeler oluşturmaktadır.

Ülkemiz Coğrafyacılarının da Coğrafya Eğitimi Komisyonu çalışmaları içinde daha aktif bulunması, ortaya konan belgeleri ülkemiz koşulları ile uyumlaştırarak müfredata kazandırması en büyük arzumuzdur.

Dr. Bahaddin Şahin tarafından kaleme alınan “Uluslararası Coğrafya Birliği'nin Perspektifinden Coğrafya Eğitimi” adlı bu çalışma, alanında birden fazla soruya cevap verecek ve bir boşluğu dolduracak nitelikte bir eserdir.

Bu çalışmanın bu yönde bir eğilimi sağlayacağı ümidiyle Dr. Şahin'e teşekkür ederim.

Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL

Uluslararası Coğrafya Birliği

Başkan Yardımcısı

20 Ekim 2020, İstanbul

ÖN SÖZ

Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK

Kurum Üyelerimizden Dr. Bahaddin ŞAHİN, Türk Coğrafya Kurumu Yönetim Kurulu Başkanlığına yapmış olduğu başvuru ile “*Uluslararası Coğrafya Birliği'nin Perspektifinden Coğrafya Eğitimi*” isimli bir kitap kaleme aldığını ve kurumsal olarak bizlerden destek vermemizi istemiştir. Gerek lisans ve gerekse lisansüstü ve doktora çalışmalarını Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nde başarılarla tamamlayan ŞAHİN'in, bilimsel çalışmalarını coğrafya disiplininin daha çok coğrafya eğitimi konularında vermek istemesi; onun hem T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na bağlı Ankara'da bir bilim ve sanat merkezinde coğrafya öğretmeni hem de T.C. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Öğretim Programları Dairesi'nde coğrafyacı olarak öğretim faaliyetleri görevini sürdürmesinden kaynaklanmaktadır.

Kurumumuzun da 1949 yılından beri üyesi olduğu International Geographical Union (IGU=Uluslararası Coğrafya Birliği), 2022 yılında 100 yılını kutlama hazırlıkları içerisinde. Elinizdeki bu kıymetli kitap, IGU'nun 44 komisyonundan bir olan Coğrafya Eğitimi Komisyonu'nun 1992-2016 yılları arasında yayınlamış olduğu 2 bildirme ve 4 deklarasyon ele alınarak, Türkiye'de coğrafya eğitime yönelik çıkarımlarını kapsamaktadır. O nedenle IGU'nun coğrafya eğitimi ile ilgili bildirgelerinin ve yorumunun Türkçe bir kitapta toplanarak Türk Coğrafyacılarına sunulması ayrı bir değer taşımaktadır.

Kitap, 8 başlıkta toplanmıştır. Bunlar; “Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU) ve Coğrafya Eğitimi Komisyonu (CGE), 1992 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi, 2000 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kültürel Çeşitlilik Deklarasyonu, 2007 Uluslararası Kalkınma İçin Coğrafya Eğitimi Luzern (İsviçre) Deklarasyonu, 2013 Avrupada Coğrafya Eğitimi Roma Deklarasyonu, 2015 Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Araştırma Deklarasyonu, 2016 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi, Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgeleri ve Deklarasyonları üzerinden Türkiye'de Coğrafya Eğitime Yönelik Çıkarımlar”dır.

Hasletimiz kitabın Türkçe ve İngilizce yayımlanmasından yanadır. Ancak sadece Türkçe yayımlanması bile, birçok coğrafi problemin çözümüne ülkemizde katkı sağlayacaktır. Dr. Bahaddin ŞAHİN'i bu başarılı kitap çalışmasında dolayı kutluyorum. Türkiye'de Coğrafya Eğitimi konusundaki çalışmalarını geliştirmesini ve bu konuda yeni eserler üretmesini kendisinden rica ediyorum. Geniş kitlelerin kitabı okuması ve faydalanması dileklerle...

Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK

Türk Coğrafya Kurumu Başkanı

18 Ekim 2020, İstanbul

ÖN SÖZ

Dr. Bahaddin ŞAHİN

Uluslararası Coğrafya Birliği (International Geographical Union - IGU), dünya genelinde farklı ülkelerdeki coğrafya topluluklarını tek bir çatı altında toplamayı amaçlayan uluslararası bir kuruluştur. IGU bünyesinde coğrafya ile ilgili olarak farklı akademik alanlara ilişkin çok sayıda komisyon yer almaktadır. Bu komisyonlar içerisinde 1952'den günümüze değin varlığını sürdüren Coğrafya Eğitimi Komisyonu (Commission on Geographical Education - CGE) da yer almaktadır. Coğrafya Eğitimi Komisyonu temelde uluslararası eğitim ve araştırma yoluyla coğrafya eğitiminin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Komisyon bu amaç doğrultusunda 1992-2016 yılları arasında coğrafya eğitimi ile ilgili olarak uluslararası ölçekte iki bildirge (charter) ve üç deklarasyon (declearation) yayınlamış ayrıca bölgesel ölçekte olan bir deklarasyonu da imzalamıştır. Tüm bu uluslararası bildirge ve deklarasyonlar; coğrafya eğitiminin amacını ve önemini, coğrafya eğitiminin vatandaşlık eğitimindeki rolünü, coğrafya eğitiminde program geliştirme kriterlerini, coğrafya eğitimi araştırmalarının niteliğini ve boyutunu, coğrafya öğretmeni yeterliliklerini, coğrafya eğitiminde teknoloji kullanımını, coğrafya eğitimi araştırmaları ve araştırmacı yetiştirilmesinde uluslararası işbirliğini, okul coğrafyası ve akademik coğrafya eğitiminin niteliğini ve coğrafya eğitiminde materyal geliştirme gibi en temel sorunlara yönelik uluslararası bakışı içermektedir. Bu belgelerin her birinde coğrafyayı bir okul disiplini olarak öğretme ve öğrenmeye özel bir vurgu yapılmakla birlikte yalnızca eğitim düşüncesinin evrimi değil aynı zamanda eğitimin sosyal ve politik bağamlarını da yansıtılmaktadır. Bununla birlikte uluslararası bildirge ve deklarasyonlar bir anlamda son otuz yıl içerisinde coğrafya eğitiminde değişen bağamları ve gelişmeleri içermesi yönünden de son derece önemlidir.

Komisyonun yayınlamış olduğu uluslararası coğrafya eğitimi bildirgeleri ve deklarasyonları çok sayıda ülkede coğrafya eğitimini önemli ölçüde etkilemiş ve yön vermiştir. Konuya Türkiye ölçeğinde bakıldığında ise bu yansımaların coğrafya eğitimi üzerindeki etkilerinin diğer pek çok ülkeye göre son derece sınırlı olduğu görülmektedir. Öyle ki iki bildirge ve dört deklarasyonun içerisinde 1992 bildirgesi haricinde diğerlerine yönelik herhangi bir akademik çalışma yer almamaktadır. Türkiye alanyazınında coğrafya eğitimi ile ilgili yer alan akademik çalışmaların kaynakça bölümlerine bakıldığında da yine aynı durumla karşılaşmaktadır. Bu bağlamda bu kitabın amacı söz konusu bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlamanın yanı sıra eğitim politika yapımcılarına yönelik olarak nasıl bir coğrafya eğitimi? sorusuna uluslararası bir perspektif sunmaktır.

Kitap toplam sekiz bölümden oluşmaktadı. Birinci bölümde Uluslararası Coğrafya Birliği'nin kuruluş amacı, tarihi, yapısı ve çalışmalarının yanı sıra birlik bünyesinde yer alan Coğrafya Eğitimi Komisyonuna yer verilmiştir. Sonraki altı bölümde kronolojik sıraya göre Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgeleri ve Deklarasyonlarının içerik değerlendirmeleri ile birlikte Türkçe evirileri yer almaktadır. Son bölümde ise Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgeleri ve Deklarasyonları zerinden Türkiye'de coğrafya eğitimine yönelik çıkarımlara yer verilmiştir. Böylece coğrafya öğretmenleri ve akademik düzeyde coğrafya eğitimi ile uğraşan araştırmacılar başta olmak üzere konuya ilgi duyan herkesin doğrudan bu değerli kaynaklara erişebilmeleri hedeflenmiştir.

Günümüz dünyası; ekonomik, çevresel, politik, sosyal ve kültürel olarak giderek daha da karmaşık ve birbirine bağımlı bir hale gelmektedir. Giderek daha da küreselleşen bir dünyada doğal ve beşeri süreçler arasındaki karşılıklı bağımlılığı anlayarak doğru kararlar verebilmek ancak coğrafya eğitimi ile mümkündür. Doğru kararlar verebilmek ise kısıtlı olan kaynakların sürdürülebilir kullanımı için hayati bir öneme sahiptir. Bu sebepledir ki belki de insanlık tarihinin hiç bir döneminde coğrafya okuryazarı olmak bu denli önemli bir hale gelmemiştir. Nitelikli bir coğrafya eğitimi ile birlikte coğrafya okuryazarı olan bireyler bu karmaşık ve bağımlı dünyada ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve değerleri kazanabilirler. Bu bağlamda ciddi bir emeğin sonucu olarak ortaya çıkan bu kitabın başta ülkemizdeki coğrafya eğitimine, akademik düzeyde coğrafya eğitimi ile ilgilenen coğrafya eğitimsilerine, coğrafya öğretmenlerine, coğrafya ğretmen adaylarına ve konuya ilgi duyan herkese faydalı olmasını temenni ederim.

Kitabın yazım sürecinde beni cesaretlendiren ve akademik destekleriyle katkıda bulunan Prof. Dr. Servet KARABAĞ ve Prof. Dr. Salih şAHİN'e ve kitabın tashih aşamasında katkı sağlayan mesai arkadaşlarım Mahmut Alper KOÇAK ve Serkan KIRKESER'e teşekkürü bir borç bilirim.

Dr. Bahaddin şAHİN

Ekim, 2020

Ankara

İÇİNDEKİLER

Dr. Bahaddin ŞAHİN.....	iv
Ön Söz (Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL).....	v
Ön Söz (Doç. Dr. T Ahmet ERTEK).....	vi
Ön Söz (Dr. Bahaddin ŞAHİN).....	vii
Teşekkür.....	xiii

1. BÖLÜM

ULUSLARARASI COĞRAFYA BİRLİĞİ (IGU) VE COĞRAFYA EĞİTİMİ KOMİSYONU (CGE)

Çatı Bir Kuruluş Olarak Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU).....	2
IGU'nun Kısa Tarihçesi	2
IGU'nun Yapısı.....	3
IGU Komisyonları.....	5
Coğrafya Eğitimi Komisyonu (IGU-CGE).....	7

2. BÖLÜM

1992 ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ BİLDİRGESİ (27.Uluslararası Coğrafya Kongresi, Washington D.C)

1992 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi'nin Değerlendirilmesi	12
1992 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi Türkçe Çevirisi.....	17
Sorunlar ve Yanıtlar	17
Coğrafyada Sorular ve Kavramlar.....	18
Lokasyon (Konum) ve Dağılışı.....	19
Yer (Mekân)	19
İnsan-Çevre İlişkileri	20
Mekânsal Etkileşim	20
Bölge	20
Coğrafyanın Eğitime Katkısı.....	20
Coğrafya ve Bireyin Eğitimi.....	20
Coğrafya, Uluslararası Eğitim, Çevre ve Kalkınma Eğitimi	22
Uluslararası Eğitim.....	22
Çevre ve Kalkınma Eğitimi	23
Coğrafya Eğitiminde İçerik ve Kavramlar	23
Bölgesel Çalışmalar	24
Tematik Çalışmalar	24
Yaklaşım Seçimi.....	26
Uygulama İçin Prensipler ve Stratejiler	27

Uzman Öğretmenler	27
Bağımsız Temel Bir Ders	28
Zorunlu ve Devamlılığı Olan Dersler.....	28
Ders Saati Tahsisi.....	28
Öğretme ve Öğrenme Materyalleri.....	28
Coğrafya: Herkes İçin Bir Ders	29
İlköğretim.....	29
Ortaöğretim	29
Yükseköğretim	29
Yetişkin ve Toplum Öğrenimi.....	30
Coğrafya Eğitimde Araştırma.....	30
Metodoloji.....	30
Uluslararası İşbirliği	31
İlan.....	31
EK A: Coğrafya Eğitiminin Yükseltilmesi ile İlgili Uluslararası Proje ve Organizasyonlar.....	32
EK B: Bu Bildirgeden Sorumlu Komisyon Üyeleri ve Yazışma Yapan Kimseler.....	33
Bölgesel Yazışma Yapan Kimseler	34

3. BÖLÜM

2000 ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK (29.Uluslararası Coğrafya Kongresi, Seul)

2000 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kültürel Çeşitlilik Deklarasyonu'nun Değerlendirilmesi.....	38
2000 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kültürel Çeşitlilik Deklarasyonu'nun Türkçe Çevirisi.....	39

4. BÖLÜM

2007 ULUSLARARASI KALKINMA İÇİN COĞRAFYA EĞİTİMİ LUZERN (İSVİÇRE) DEKLARASYONU (Luzern Sempozyumu, Luzern)

2007 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Coğrafya Eğitimi Luzern (İsviçre) Deklarasyonu'nun Değerlendirilmesi.....	44
2007 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Coğrafya Eğitimi Üzerine Luzern (İsviçre) Deklarasyonu'nun Türkçe Çevirisi.....	46
Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimine Coğrafyanın Katkısı.....	46
21.Yüzyıl Paradigması Olarak İnsan-Yer Ekosisteminin Sürdürülebilir Kalkınması	47
Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulanması İçin Stratejiler.....	48
Sürdürülebilir Kalkınmayı Artırmak İçin Coğrafi Yeterlilikler	49

Coğrafi Bilgi ve Anlayış.....	49
Coğrafi Beceriler	49
Tutum ve Değerler	49
Sürdürülebilir Kalkınmayı Geliştirmek İçin Disiplinler Arası Yeterlilikler.....	49
Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi ile ilgili Coğrafya Müfredatı Geliştirme Kriterleri	50
Coğrafi Amaçlara Ulaşmak İçin Kriterler.....	51
Coğrafi Temaları Seçmek İçin Kriterler	51
Coğrafi Alanların Seçimi İçin Kriterler.....	52
Öğrenme Yaklaşımlarının Seçimi İçin Kriterler	52
Coğrafyada Sürdürülebilir Kalkınma Eğitiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) Önemi	53
Coğrafyada Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi için BİT'in Özel Değeri ve Potansiyeli	54
Sürdürülebilir Kalkınma İçin Coğrafya Eğitiminde BİT ve Araştırma	55
BİT ve Uluslararası İşbirliği	55
İlan.....	56

5. BÖLÜM

2013 AVRUPA'DA COĞRAFYA EĞİTİMİ ROMA DEKLARASYONU (IV. EUGEO Kongresi, Roma)

2013 Avrupada Coğrafya Eğitimi Roma Deklarasyonu'nun Değerlendirilmesi.....	58
2013 Avrupada Coğrafya Eğitimi Roma Deklarasyonu Türkçe Çevirisi	60

6. BÖLÜM

2015 COĞRAFYA EĞİTİMİNDE ULUSLARARASI ARAŞTIRMA DEKLARASYONU (IGU Bölgesel Konferansı, Moskova)

2015 Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Araştırma Deklarasyonu'nun Değerlendirilmesi.....	64
2015 Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Araştırma Deklarasyonu Türkçe Çevirisi.....	68
EK.....	69
Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Araştırma Deklarasyonu: Ayrıntılandırma	69
Yönetici Özeti.....	69
Önsöz.....	71
Coğrafya Eğitimi Araştırmalarının Doğası, Değeri ve Odağı.....	72
Coğrafya Eğitiminde Araştırma Bağlamları ve Zorlukları.....	76
Araştırmacıların Gelişimi	78
Stratejik Gelişim	79

Metodoloji.....	81
Yaygınlık.....	81
Etki.....	82
EK.....	83
Coğrafya Eğitimi Araştırmaları İçin Önerilen Boyutlar ve Bazı Konu Örnekleri.....	83

7. BÖLÜM

2016 ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ BİLDİRGESİ (33. Uluslararası Coğrafya Kongresi, Pekin)

1.1. 2016 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi'nin Değerlendirilmesi.....	92
1.2. 2016 Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgesi Türkçe Çevirisi.....	98
İlan.....	98
Beyanlar.....	101
Coğrafyanın Eğitime Katkısı.....	101
Coğrafya Eğitiminde Araştırma.....	102
Uluslararası İşbirliği.....	103
Uluslararası Eylem Planı.....	106

8. BÖLÜM

ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ BİLDİRGELERİ VE DEKLARASYONLARI ÜZERİNDEN TÜRKİYE'DE COĞRAFYA EĞİTİMİNE YÖNELİK ÇIKARIMLAR

Uluslararası Coğrafya Eğitimi Bildirgeleri ve Deklarasyonları Üzerinden Türkiyede Coğrafya Eğitimine Yönelik Çıkarımlar.....	112
Kaynakça.....	121

TEŞEKKÜR

Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU) akademik bir disiplin olarak coğrafyayı, küresel ölçekte temsil eden uluslararası bir kuruluştur. Aynı zamanda dünyanın en eski ve saygın akademik kuruluşlarından biridir. IGU'ya üyesi olarak, dünya genelinde çok sayıda ülkede ulusal coğrafya topluluğu ve dernek bulunmaktadır. Bunlardan biri de 1941 yılında kurulan ve 1949 yılından beri IGU üyesi olan Türk Coğrafya Kurumu (TCK)'dur. Bu bağlamda kitabın yazım sürecinin bitmesinin ardından IGU başkan yardımcısı olan Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL ve TCK başkanı olan Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK ile iletişime geçerek kitap ilgili eleŐtiri ve önerilerinden yararlanmak istediğimi de belirterek önsöz yazmaları ricasında bulundum. Her iki kıymetli hocam da kitabı incelemelerinin ardından önsöz yazma nezaketinde bulundular. Bu vesileyle desteklerinden ötürü Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL'e, Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK'e ve TCK yönetim kuruluna ayrıca teşekkürü ederim.

Dr. Bahaddin ŞAHİN

1. BÖLÜM

ULUSLARARASI COĞRAFYA BİRLİĞİ
(IGU) VE COĞRAFYA EĞİTİMİ
KOMİSYONU (CGE)

IGU-CGE

1.1. atı Bir Kuruluş Olarak Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU)

1922 yılında kurulan Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU) bir akademik disiplin olarak coğrafyayı, küresel ölçekte temsil eden uluslararası bir kuruluştur. IGU aynı zamanda dünyanın en eski akademik topluluklarından biridir (Kolosov, 2014). Dünya genelinde yüzlerce ulusal coğrafya topluluğu ve dernek bulunmakla birlikte IGU, küresel ölçekte coğrafyacılar topluluğunu tek bir çatı altında birleştirmeyi amaçlayan tek kuruluştur (Schelhaas ve Pietsch, 2020).

IGU'nun amacı öncelikle bünyesindeki komisyonları ve görev güçleri aracılığıyla uluslararası boyutta coğrafya araştırmaları başlatıp koordine ederek coğrafya disiplinini geliştirmektir. IGU, her dört yılda bir düzenlenen Uluslararası Coğrafya Kongresi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Bununla birlikte coğrafya disiplininin gelişmesine katkıda bulunan bölgesel konferansları ve diğer toplantıları desteklemektedir. IGU ayrıca Uluslararası Bilim Konseyi'nin (ICSU) resmi üyesi olarak coğrafyacıların küresel bilim insanları topluluğuna katılmasını da desteklemektedir (<https://igu-online.org>).

IGU tüzüğüne göre uluslararası, hükümet dışı ve kâr amacı gütmeyen bir bilimsel kuruluş olarak IGU'nun genel amaçları şunlardır (IGU, 2020) ;

- Coğrafya ile ilgili sorunların incelenmesini teşvik etmek.
- Uluslararası işbirliği gerektiren coğrafya araştırmalarını özendirmek, koordine etmek ve bilimsel tartışma ve yayınları teşvik etmek.
- Coğrafyacıların kendilerini ilgilendiren uluslararası bilimsel araştırma organizasyonlarının faaliyetlerine katılımını sağlamak.
- Tüm üye ülkelerde ülke içinde ve ülkeler arasında coğrafı verilerin ve coğrafı belgelerin toplanmasını ve dağıtılmasını teşvik etmek.
- Uluslararası Coğrafya Birliği toplantılarını, Uluslararası Coğrafya Kongreleri arasındaki bölgesel konferansları ve birliğin hedeflerini ilerletme konusundaki diğer toplantıları teşvik etmek.
- Coğrafya araştırmalarını ilerletme ve uygulama amacıyla diğer uluslararası işbirliklerine katılmak.
- Uluslararası yöntemlerin uyumluluğunu ve coğrafyada kullanılan isimlendirme ve sembollerin standartlaştırılmasını teşvik etmek.

1.3. IGU'nun Kısa Tarihi

Uluslararası Coğrafya Birliği'nin tarihi I. Dünya Savaşı'nın ardından yedi ülkenin temsilcilerinin Brüksel'de bir araya gelerek birliğin temellerini attığı 1922

yılına dayanmaktadır. Ancak coğrafyacıları bir araya getiren dünya çapında bir organizasyon fikri yarım yüzyıl önce 1871'de Antwerp (Belçika) I. Uluslararası Coğrafya Kongresi ile gerçekleşmiştir (Schelhaas ve Pietsch, 2020). Daimi bir örgüt olarak Uluslararası Coğrafya Birliği fikri ilk olarak 1881'de Venedik'teki üçüncü kongrede gündeme gelmiştir. 1913'te ise Roma'daki onuncu kongrede resmi bir karar alınarak coğrafya kongrelerinden sorumlu daimi bir örgüt kurulması ve coğrafyacılar arasındaki temasları sürdürmek için dünya çapındaki coğrafya topluluklarının sekreterlerinin bir araya gelmesi çağrısında bulunulmuştur. Bu toplantının tarihi ve yeri Kasım 1914 Kopenhag olarak belirlenmişse de I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi nedeniyle söz konusu toplantı gerçekleştirilememiştir (Schelhaas ve Pietsch, 2020). Savaşın ardından özellikle Büyük Britanya ve Fransa'daki bilimsel çevreler 1919'da bir Uluslararası Araştırma Konseyi oluşturmuştur. Böylece Konseyin 27 Temmuz 1922'de Brüksel'de gerçekleşen ikinci toplantısında yedi ülkeden (Belçika, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya, Portekiz ve İspanya) 21 temsilci tarafından Uluslararası Coğrafya Birliği (IGU) kurulmuştur (Kish, 1992).

1.3. IGU'nun Yapısı

Birlik kuruluşundan günümüze üç ana bileşenden oluşmaktadır. (1) Kongre sırasında toplanan ve birliğin en yüksek otoritesi olan üye ülkeler tarafından atanan delegelerin genel kurulu, (2) başkan, sekiz başkan yardımcısı, genel sekreter ve saymandan oluşan bir icra komitesi ve (3) genel kurul toplantıları arasında çalışmalarına devam eden komisyonlar ve çalışma grupları. IGU başkanları 4 yıllık dönemler içerisinde görev yapmaktadır (Tablo 1). IGU'nun çalışma dilleri İngilizce ve Fransızcadır. IGU'nun 2020-2022 dönemi icra (yönetim) komitesi Tablo 2'de yer almaktadır (IGU, 2020)

Tablo 1. 1924-2020 Arasında görev yapan IGU başkanları

Sıra No	Dönem	Başkan	Ülke
1.	1924-1928	General Nicola Vacchelli	İtalya
2.	1928-1931	General Robert Bourgeois	Fransa
3.	1931-1934	Isaiah Bowman	ABD
4.	1934-1938	Sir Charles Close	İngiltere
5.	1938-1949	Emmanuel de Martonne	Fransa
6.	1949-1952	George B. Cressey	ABD
7.	1952-1956	L. Dudley Stamp	İngiltere
8.	1956-1960	Hans Wilhelmsson Ahlmann	İsveç
9.	1960-1964	Carl Troll	Almanya